

Oproepen en mededelingen

Betaling abonnement

Bij deze Takkeling zit, zoals gebruikelijk, een acceptgirokaart waarmee het lidmaatschap voor 2018 kan worden betaald. Anders gezegd: voor het eerste jaar van de volgende periode van 25 jaar! En raad eens: opnieuw geen verhoging van het abonnement (blijft 12 euro voor Nederlandse leden, en 15 euro voor de buitenlandse), waarmee we vermoedelijk uniek zijn (in de historie van de WRN nog nooit een verhoging, los van de omschakeling van gulden naar euro). Wat ook bijzonder is: veel leden maken extra geld over, wat we enorm waarderen. Het stelt ons mede in staat de basale activiteiten van de WRN voort te zetten, en dat zo low budget mogelijk (voorkomt bovendien onnodige rimram). We zijn een ‘goedkope’ organisatie zonder overhead, eigenlijk precies wat een clubje hoort te zijn (en maar één vergadering per jaar, voor sommige bestuursleden zelfs al één teveel). U kunt Sake, onze penningmeester, heel gelukkig maken door het abonnementsgeld per ommegaande over te maken. Daarmee kunnen we dan weer de drukker betalen, de Landelijke Dag organiseren en ringers hun onkosten vergoeden (zie hieronder).

Vergoeding van ringen

Ringers van roofvogelpullen kunnen de kosten van de ringen via de WRN vergoed krijgen. De enige voorwaarde: van de geringde nestjongen moet de biometrie op ingeleverde nestkaart staan. Verwittig Sake hoeveel ringen van welke maat er zijn gebruikt, tegen welke kosten, onder vermelding van naam en adres, en bank- of gironummer. Let wel: alleen de ringen voor roofvogels (dus niet uilen). Ja, we moeten ergens een grens trekken!

Afname Blauwe Kiekendief

Net nu we hosanna roepen met de binnenkomst van de Steppekiekendief als nieuwe broedvogel voor Nederland, is de Blauwe Kiekendief nagenoeg verdwenen. Dat laatste is een voortzetting van een langer gaande ontwikkeling, die zich ook op de Duitse Waddeneilanden (en elders in West-Europa) afspeelt. In het Verenigd Koninkrijk, aan de andere kant van de kleine plas, hebben vogelaars de Blauwe Kiekendief ook op de voet gevolgd; sinds 2004 is de afname daar bijna 40% (van 749 naar 545 paren in 2016). De Britse vogels hebben te maken met drastische veranderingen van habitat (veel broedterrein wordt daar geschikt gemaakt voor hoenders, ten behoeve van de jacht, en dus ongeschikt voor de rest van de levende have). Daar bovenop komt intensieve vervolging op diezelfde heidevelden, want elk hoenderkuiken dat in een roofvogelmaag verdwijnt doet de lokale jachtopzichter rood aanlopen. Steek je hoofd als kiekendief buiten een reservaat, en je wordt afgeknald (of geklemd, of vergiftigd). Hoewel dat officieel verboden is, kom je er gemakkelijk mee weg. Dat te meer nu de officier van justitie in Schotland heeft besloten dat bewijsmateriaal in de vorm van video's niet rechtsgeldig is (<https://raptorpersecutionscotland.wordpress.com>). Het loont om boefje te zijn, zeker als je baas tot de bovenklasse

behoort. In Nederland is dat gelukkig anders: jagende of weidevogelbeschermende roofvogelvervolgers zijn marginale hapsnurkers (maar helaas wel in staat veel ellende teweeg te brengen). Ook bij ons komen ze vaak weg met hun nefaste bezigheden, maar zo georganiseerd (en van hogerhand beschermd) als in de UK is vervolging hier niet. Habitatverandering daarentegen is grootschalig en van permanentier invloed. In feite is de Nederlandse vervolging óók gesanctioneerd, namelijk verpakt in de Blijde Boodschap van ‘vergroting van de biodiversiteit’ (natuurbescherming) of efficiëntie (boeren), waarmee habitatvernietiging opeens iets goeds blijkt te zijn, want leidend tot een toekomstig paradijs en een verdienmodel (zie ook hieronder, over de kap van nestbomen door terreinbeherende instanties).

Steppekiekendief

Het zal niemand zijn ontgaan: een succesvol broedgeval van deze soort in Groningen, met vier uitvliegende jongen. Net als de meeste Grauwe Kiekendieven in boerenland, en daarmee een gemengde vreugde (natuurlijk aardig van zo’n mooie vogel om ons uitgeklede landje aan te doen, maar zonder menselijke hulp kansloos). De Werkgroep Grauwe Kiekendief zat er bovenop en zal er te zijner tijd uitgebreid verslag van doen.

Oude Wespndief

Als minder dan de helft van de paren tot broeden overgaat, het enkele jaren duurt voordat een jongeling überhaupt een broedpoging waagt, slechts twee eieren per legsel worden geproduceerd en de sterfte onder jongen (tegenwoordig ook ouders) hoog is, móet je wel lang leven wil de populatie op peil blijven. Van Wespndieven, een soort die voldoet aan bovenstaande, weten we dat ze oud kunnen worden. Dat werd afgelopen zomer bevestigd door de vangst van een mannetje bij een succesvol nest in ZO-Friesland. De vogel droeg een ring die bij navraag bij het Vogeltrekstation door Willem van Manen bleek te zijn aangelegd bij een nestjong in het Sterrebos bij Roden op 14 juli 2000; de hervangst was 20 km verderop, op 8 augustus 2017. Iets meer dan 17 jaar oud, en wie weet hoeveel jongen deze vogel wel niet aan de broedpopulatie heeft toegevoegd! En waarschijnlijk 15x op en neer geweest naar Afrika, daarbij succesvol schietgrage Zuid-Europeanen ontweken, Middellandse Zee en Sahara overgestoken, alle soorten weer getrotseerd, uit de klauwen van Haviken gebleven... Geen geringe prestatie. (Met dank aan Christiaan de Vries, die de melding doorgaf en met een groepje lokale fanaten de Wespndieven in Friesland opspoorde en volgt, onder meer in de hoop broedplaatsen te vrijwaren van de activiteiten van de Bosgroep).

De oude man Wespendif geportretteerd door Jan Brinkgreve, een passend tribuut voor deze vogel. *Portrait of the 17 year-old male Honey-buzzard.*

Niet zo oude, maar minstens even interessante, Wespendif

Een andere Wespendif, ook in ZO-Friesland, werd op een 'zomernest' per camera betrappt tijdens de bouw van dat nest (met als bonus: twee vrouwen op beeld vastgelegd tijdens hun bezoeken). De vogel was geringd maar kon niet met de beschikbare camera's (Bushnell en Scoutguard), noch met brillenglas voor de lens, worden afgelezen. Pas na de aanschaf van een Bushnell NatureView, die filmpjes maakt na te zijn getriggerd, kon de ring uiteindelijk worden afgelezen. Het bleek een vogel te zijn die door John Vereijken nabij Venray als nestjong was geringd op 13 juli 2014. Een gave melding, want afgezien van wat gegevens uit Groot-Brittannië is nauwelijks iets bekend over de leeftijd waarop Wespendifen voor het eerst tot broeden overgaan (Roberts & Law 2014, *British Birds* 107: 668-691; zie ook mijn stukje in *De Takkeling* 22: 200-207, 2014). Plus dat deze vogel kennelijk vestigingsplannen had op ruim 150 km van zijn geboorteplaats, een – voor zover we weten natuurlijk – behoorlijk grote afstand tussen geboorteplaats en broedplaats (meestal hooguit enkele tientallen km, in Groot-Brittannië oplopend tot maximaal 160 km). Deze ringmeldingen (inclusief die van de oude) zijn meer dan geweldig, omdat ze pertinente informatie geven over de leeftijd die Wespendifen kunnen bereiken (belangrijk bij berekeningen van de

overleving) en over de leeftijd waarop voor het eerst tot broeden wordt overgegaan (een factor die lang niet altijd bekend is, maar cruciaal is bij het nagaan of lokale reproductie volstaat om een populatie op peil te houden). Het laat zien hoe belangrijk het ringen van vogels is. Zonder de inspanning van ringers, en van mensen die de moeite nemen om ringen van gevonden of waargenomen vogels door te geven (www.vogeltrekstation.nl), zou die basale kennis ontbreken. (Met dank aan René Riem Vis en Valentijn van Bergen).

Korhoenders

Op de Hoge Veluwe is de stekker uit het uitzetprogramma getrokken, weliswaar 10 jaar te laat (het project startte in 2007, en was op voorhand tot mislukken gedoemd) maar beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Op de website van de Hoge Veluwe weet het Park via een schitterende tournure de mislukking in de schoenen van anderen te schuiven, eerst en vooral natuurlijk die vermaledijde Haviken die het waagden (volgens het Park dan) 80% van die arme hoentjes als voedsel te zien, en verder de omringende terreineigenaren die het vertikten mee te doen met een schaalvergroting van het project. Dat laatste is extra bizar, omdat bij aanvang van het project het ingeschakelde bureautje tot de onvermijdelijke conclusie (onvermijdelijk want: u vraagt, wij draaien) was gekomen dat er in het Park wel degelijk de voor het welslagen van de herintroductie benodigde 1500 ha geschikt terrein voorhanden waren. Na tien jaar was een andere onvermijdelijke conclusie, van een ander bureautje, dat er voor het welslagen van het project méér hoendertjes over een groter oppervlak uitgezet dienden te worden. Hoe bekend klinkt ons dat in de oren: was dat indertijd niet ook het geval met Fazanten die alleen op peil bleven als er jaarlijks duizenden vogels in het terrein werden gepompt? Stop je ermee, dan is het dag met je handje. Hoe zou dat toch komen! Al met al het klassieke verhaal van domheid gepaard met werkverschaffing, geldverspilling, opportunisme, taalvervuiling (een ‘natuurbroed’ is een broedsel waarvan de zorg geheel door de moedervogel wordt gedaan, maar dan wel in gevangenschap), huilie-huilie, schuld afschuiven op anderen, veer op eigen hoed steken, en over tot de volgende waan van de dag. Gelukkig hebben we nog Staatsbosbeheer op de Sallandse Heuvelrug, dat de soapvoorstelling zo lang mogelijk probeert te rekken. Helaas wel over de ruggen van Zweedse hoentjes, maar ach, potentiële havikprooien moeten er wat voor over hebben om gered te worden. Met als leuk bijverschijnsel de babbeldebabbel in kringen van soortenjagers, die er publiekelijk groots op gaan het Korhoen te hebben gefotografeerd toen diens bloed nog zuiver was (denken ze). Hoe dan ook, het project op de Hoge Veluwe heeft voor mij óók een aardige bijwerking gehad: exact 40 jaar nadat ik de laatste plukrest van een Korhoen op de Veluwe had gevonden, liep ik op Planken Wambuis opnieuw tegen een geplukt hennetje aan. Een mooi moment, goed voor mijmering en terugbladeren in opschrijfboekjes (zie ook Jammie, in *Mijn Roofvogels*: 131-137, en ‘Wat leren we van dit alles?’ in *De Takkeling* 18: 124-126, 2010). Wat die laatste vraag betreft: als het om beheerders gaat, niets.

Door Havik geplukte Korhen, zuidelijk Planken Wambuis, op ‘steenworp’ afstand van de Hoge Veluwe, 25 maart 2015 (Foto: Rob Bijlsma). *Pluck of female Black Grouse, killed by Goshawk, Planken Wambuis, 25 March 2016.*

Natuurmonumenten zaagt opzettelijk bomen met roofvogelnesten om

In het kader van ‘het kan altijd nog gekker’ heeft Natuurmonumenten in navolging van Staatsbosbeheer en andere boseigenaren een nieuwe stap gezet in hun strijd tegen bos (en bosbewonende vogels, en nog veel meer...). Die strijd werd ze onder meer moeilijk gemaakt door roofvogels (en dientengevolge door roofvogelaars, die daarom in de loop van de tijd steeds vaker als tegenstanders werden gezien en behandeld). Roofvogels en hun nesten zijn immers bij wet beschermd en worden binnen de Gedragscode Bosbeheer met name genoemd als een soortgroep waarmee rekening moet worden gehouden. Natuurmonumenten heeft nu een creatieve manier gevonden om toch van hun roofvogels af te komen: vraag een ontheffing aan voor het omzagen van nestbomen, en ziedaar, de kust is vrij om dat ellendige bos op te ruimen (want daarvoor in de plaats moeten paradijselijke heidevelden – of wat dan ook, zolang het maar geen bos is – komen).¹⁰ Om de woede van leden en roofvogelaars voor te zijn begint NM dan ook met het selectief omzagen van nestbomen, om in een later stadium niet onverhoopt alsnog tegen uitstel (en God verhoede: misschien wel afstel)

---

¹⁰ Het krijgen van een ontheffing is een peulenschil. De wetgeving in Nederland is erop gemaakt: alles moet omzeild kunnen worden. Ook met kulargumenten en aantoonbare onzin (indachtig bijvoorbeeld het krijgen van een vergunning om Haviken weg te vangen op de Sallandse Heuvelrug). Denk dus vooral niet dat wetgeving te allen tijde bescherming biedt.

aan te lopen. Opgeruimd is opgeruimd, immers.¹¹ Daarmee schaart deze club zich nadrukkelijk in het kamp van ondernemers, die natuur óók zien als iets waar je alleen maar last van hebt, en wat je maar beter zo snel mogelijk kunt opruimen om maar niet te worden gedwarsboomd in je zegenrijke bouwplannen (en het maakt dus niet uit of dat een industriewijk is, of een heideveld).¹² Let wel, die nestbomen zijn in eerdere jaren gemerkt om tijdens werkzaamheden niet over het hoofd te worden gezien en gespaard te blijven. Mag u raden wie die nestbomen heeft opgezocht en doorgegeven aan Natuurmonumenten... Juist, dat zijn wij, de roofvogelaars, die in goed vertrouwen het werk verrichten waarvoor NM-personeel de tijd niet heeft (of te incompetent of te lui, of dat alles tegelijk is), namelijk nesten opsporen.¹³ Onze expertise en inspanning worden nu ingezet om het tegendeel te bewerkstelligen, namelijk die bomen als eerste omzagen (zoals onlangs nog in Ravenswoud, ZO-Friesland, werd vastgesteld). Ik wil uiteraard niemand weerhouden van samenwerking met clubs als NM, SBB of provinciale landschappen (of andere boscigenaren), maar het kan geen kwaad te wijzen op het misbruik dat deze organisaties maken van de gegevens die wij – met een geheel ander oogmerk en in goed vertrouwen – hebben verzameld en doorgegeven. Meer precies gezegd: de mooie praatjes die de terreineigenaren ophangen staan haaks op hun dagelijkse beleid. Dat beleid behelst: verwoesting van bestaande natuur (ook als die bij wet is beschermd), vaak in combinatie met uitbating ten faveure van recreatie. En laat u zich niet misleiden door de krokodillentranen en mea culpa's van vertegenwoordigers van deze clubs zodra ze erover worden gekapitteld. Ze weten donders goed wat ze doen, ze doen het met opzet. De naïeve roofvogelaars spannen ze daarbij voor hun karretje. Tijd om de samenwerking met deze clubs op te zeggen, en in plaats daarvan die ontheffingen op te vragen. Goede kans dat ze die óf niet hebben, óf verkeerd toepassen, óf niet willen laten zien (en dan weet je het wel). Want één ding is zeker: natuurbeheerders zijn niet in hun eerste leugentje gestikt. (Rob G. Bijlsma, met dank aan Jelle van Dijk, Lieuwe Dijkse, Annelies Henstra, Ronny Hullege, Eef Jansen, Elles Kater, Fred en Henk-Jan Koning, Janco Mulder, Maria Quist, Hanneke Sevink, Simone van der Sijs, Tom van Spanje, Christiaan de Vries, Rob Wiewel, Douwe en Wiebe Witteveen, Jo van Zanten en Ronald Zollinger).

---

11 Ik ben daar zelf mee in aanraking gekomen toen het beekdal van de Vledder Aa opeens 'hersteld' moest worden: voorafgaande aan die ingreep werd in het vroege voorjaar eerst alle struweel in het beekdal weggezaagd, letterlijk om de zangvogels vóór te zijn voordat die zich op het broeden konden storten. Daarmee bewijzen we die vogels een dienst, aldus het foldertje dat toen huis en huis werd verspreid! Schaamteloos, maar tekenend voor de draai van 180° die natuurbeheerders hebben gemaakt: van bescherming naar verdienmodel en vernieling. En dat dan verkopen alsof natuur daar profijt van heeft.

12 Ik vermoed dat de natuurclubs – wederom in navolging van de ondernemers – een zucht van verlichting zullen slaken als de nieuwe natuurwet zijn beslag krijgt. De weg vrij om naar believen huis te houden onder planten en dieren! Een probat middel ook om die lastige natuurzwevers met hun gezeur over plantjes en diertjes de mond te snoeren.

13 Zie ook het verhaal van Aaldrik Pot in deze Takkeling, die het wat diplomatieker verwoordt.

Roofvogelshows nader bekeken

Op youtube is een filmpje te bekijken waarop de dagelijkse praktijk van roofvogelshows wordt getoond (zie hieronder). Helen Goote geeft toelichting. De ongemakkelijke antwoorden van de roofvogelhouder op gestelde vragen laten aan duidelijk niets te wensen over. Het treurige gehannes met roofvogels en uilen temidden van drommen mensen in het volle daglicht heeft met 'eeuwenoude' valkerij¹⁴ niets van doen (in tegenstelling tot wat deze ondernemers het volk voorliegen). En als dit educatie is, dan is incest seksuele voorlichting. Voor ons, die kijken naar wildlevende roofvogels en uilen, kan het contrast met het treurige stelletje stokzitters omringd door een consumerende selfie-meute niet groter zijn. Het kan geen kwaad dit filmpje ruim te verspreiden. Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=WjlvMsQRi90>

Roofvogels horen vrij te zijn, te vliegen waar en wanneer ze willen, zoals deze Steenarend, getekend door 8-jarige Eva van de Hoef. *Raptors, like this Golden Eagle, are free-flying spirits, the very opposite of the pathetic lot in the hands of 'falconers', people that make money via shows at the expense of birds of prey and owls.*

---

14 Een term die de uitbaters van roofvogels en uilen in de mond bestorven ligt. Valkerij staat in deze kringen gelijk aan Oehoes en Kerkuilen in het volle daglicht tentoonstellen, daarmee voor levensvreugde zorgend bij blinde vrouwtjes die een uil mogen aaien (letterlijk voorbeeld van iemand uit die kringen die me telefonisch de les wilde lezen maar uiteindelijk niet verder kwam dan wat vaag gedreig met rechtszaken en onsamenhangende praat).

Haviken in zuidoostelijk Noord-Brabant onder druk

In de wijde omtrek van Valkenswaard controleert Wiebe Witteveen al sinds 2000 jaarlijks de hem bekende havikbroedplaatsen in een gebied dat 14 atlasblokken omvat, goed voor ongeveer 40 broedlocaties in bossen. Uit het overzicht dat hij opstuurde bleken er van de 31 gecontroleerde locaties in 2017 21 te zijn verlaten, de meeste zelfs al sinds 2-4 jaren. Van de bezette nesten mislukten er twee; van de negen succesvolle nesten vlogen 20 jongen uit. De oorzaken van desertie en mislukking zijn velerlei, maar menselijk handelen is de belangrijkste factor. Dat heeft te maken met boskap en vervolging. Een nest in het Leenderbos kon – na belletjetrek door Wiebe – in 2017 tijdig worden teruggeblest (stond op de nominatie te worden geveld), zodat er twee jongen konden uitvliegen. De permanente aanslag op bos, ook als daar roofvogelnesten in gebruik zijn, leidt tot veel verstoring en habitatverlies (dat bovenop vervolging door lokale jagers). In de loop van de jaren heeft Wiebe vele misstanden aan de kaak gesteld, helaas zelden leidend tot een structurele verbetering in het bosbeheer. De leegloop van broedplaatsen is alarmerend. In zijn vorig jaar verschenen autobiografie heeft Wiebe zijn strijd tegen vervolgers en onzorgvuldige boseigenaren uitgebreid uit de doeken gedaan (zie *De Takkeling* 25: 96). Bij het verslag stuurde hij deze keer ook een eigen gedicht mee. (Met dank aan Wiebe Witteveen, tevens Maria, Douwe en Tijn).

De blauwe stip

Tijdens mijn omzwervingen door bos en hei,
hé, een boom met een blauwe stip,
hé, die stippen zitten ook op andere soorten bomen.
Een nieuwsgierig konijntje staart me even aan,
zittend op zijn achterpoten.
En op veel andere bomen zit een oranje streep.
Roef, het konijntje zet het op een lopen,
en zoekt door de ondergoei een veilig heenkomen.
Wat verderop geritsel en gekraak,
een ree voelt zich bespied en zet het op een lopen,
dwars door varens en kreupelhout,
de veilige dekking in.
Van de bomen met een oranje streep
hebben sommige een kromme rug.
Op andere zitten schimmel en korstzwammen,
in fascinerende kleuren, maar ook voedsel
voor vogels, zoals spinnen, torren en kevers.
Zo leefde alles in harmonie, zo hoort het,
voor vogels maakt een kromme rug niets uit,
ze maakten er hun nest in.
Na navraag over stip en streep,
dat heet bleszen, bomen met een blauwe stip,

die boffen toch maar, met hun rechte rug
mogen ze van de diersoort mens, zomaar blijven staan
en voor nazaten zorgen, zo zo de bofkonten.

Perfectie, heb ik dat al niet eens eerder gehoord op een ander vlak?

In het wild levende dieren hebben vaste vluchtroutes,
paadjes.

Hé, wat is dat nu, een kale vlakte
waar eens beschutting was is nu een kale vlakte
veel lawaai van dampende machines, ze maken het bos
met de grond gelijk,
en doorploegen de bosbodem.

Alleen mierenhopen zijn gemarkeerd,
die vallen in het oog.

En ondanks goedwillende mensen (lastig volk)
die alles inventariseren, werden nestbomen
mee omgezaagd.

Niet zeuren, die vogels maken ergens anders wel een nieuw nest.

Ja, diersoort die zich mens noemt,
Voor jou tellen maar twee dingen, de duit en de fluit.

Met het omploegen van de bosgrond, verdwijnen wijd vertakte
schimmeldraden, die een voedseluitwisseling
hebben onder elkaar met bomen en struiken.

En wat dacht je van zwammen en paddestoelen?

Niet zeuren, nee, rechte ruggen moeten ze hebben.

Daar gaat het om perfectie, en alles naar de wil van de mens,
dicht tegen elkaar, tegen de groei van lastige zijtakken.

De diersoort mens denkt het alleenrecht te hebben
over deze aarde, geld is macht.

Terug naar het lawaai en verstoring van machines,
broedseizoen of niet,

niet zeuren, alles met een kromme rug moet om.

Een boom met blauwe stip doet van schrik
de takken voor zijn ogen, veel nazaten die naast hem opgroeiden
hoort en ziet hij met donderend geweld omvallen.

Weer een nestboom, o sorry, excuseer me.

Kauwen nestelend op open nesten, weg van huizen

Roofvogelaars sjouwen bos en beemd af bij hun zoektochten naar nesten. Het kan zijn dat ze daarbij op Kauwen stuiten die op takkennesten in bomen broeden. Uit het verleden zijn daar diverse voorbeelden van bekend. Voor een (bijna) obligate holenbroeder heel bijzonder. Wie voorbeelden van zulke gevallen kent, kan die doorgeven aan Willem van Manen, onder vermelding van plaats, datum en nadere bijzonderheden (aantal nesten, boomsoort, zelfgemaakte nesten of niet, eventueel nestsucces): willemvanmanen@hotmail.com

Roofvogelles

Tijdens de laatste landelijke dag van de WRN in Meppel, eind februari dit jaar, hielden Bert Vos en ik een kort praatje over de roofvogelles die wij hadden samengesteld voor scholieren en volwassen geïnteresseerden. We ontvingen veel aardige en enthousiaste reacties van de aanwezigen in de zaal. Mensen die ons aanspraken en toezegden filmmateriaal te sturen over roofvogels of over veldwerk, materiaal kortom dat we mogelijk nog konden gebruiken voor de les. Heel wat mensen hadden zich ook bij ons aangemeld met het verzoek de les te mogen ontvangen. Dat kon natuurlijk. De USB-stick met de roofvogelles werd verstuurd aan iedereen die zich had opgegeven met het verzoek ons later eens te laten horen wat met de les gedaan is en hoe de les ontvangen werd door de toehoorders. Op- en aanmerkingen en kritieken, altijd welkom om van te leren en mogelijk de presentatie nog beter te maken.

Maar, inmiddels is het bijna half oktober en Bert noch ik hebben ooit een berichtje gekregen. Nooit enig filmmateriaal ontvangen en van degenen die de les ontvangen hebben, heeft niemand ons meegedeeld of hij of zij iets gedaan heeft met de les.

Nu kan het zijn dat niemand er aan toe is gekomen om de roofvogelles te presenteren. Ook dit horen we graag. Als er plannen zijn om op een later tijdstip met de les aan de slag te gaan, of als blijkt dat de roofvogelles niet goed bevallen is, of als er juist wel positieve ervaringen te melden zijn, we het willen het graag weten! We streven naar permanente verbetering. Schrijf naar: h.gooite@planet.nl

Het verhaal van Pieter

Bij deze Takkeling is een extra boekje bijgevoegd, dat vertelt hoe belangrijk roofvogels en veldwerk in een mensenleven kunnen zijn. Niet iedereen is even aangepast aan de huidige leefwereld, en dan is een passie soms een redmiddel om zich staande te houden. Roofvogels, natuur, evolutie, het waren de onderwerpen waaraan Pieter zich vasthield en waarmee hij zijn onafhankelijkheid probeerde te bewaren. Het verhaal wordt verteld door Maria Quist, deels aan de hand van brieven die Pieter in de loop van de jaren schreef. Natuur ging hem aan het hart, en dat leverde naast frustraties ook hilarische momenten op. Een WRN'er met een geheel eigen leven.